

Van: Luc Lievyns <luc.lievyns@amsab.be>
Aan: Veerle Solia <veerle.solia@amsab.be>
Datum: 12/01/2009 10:37 AM
Onderwerp: Fw: Liga-nieuwsbrief november 2009

From: Liga voor Mensenrechten [mailto:info@mensenrechten.be]
To: luc.lievyns@amsab.be
Sent: Mon, 30 Nov 2009 16:57:29 +0100
Subject: Liga-nieuwsbrief november 2009

Liga-nieuwsbrief november 2009

Beste lezer,

privacy en vrijheid enerzijds en databanken, digitale informatie en biometrische gegevens anderzijds, het blijft een moeilijke evenwichtsoefening, zeker in het kader van veiligheid en terrorismebestrijding. Soms lijkt het dat voor sommigen het observeren en bijhouden van de bewegingen van individuen hét middel is in de strijd tegen terrorisme. Er worden dan ook tal van maatregelen genomen om onze bewegingen in het oog te houden. Het opgeven van een deel van onze privacy moeten we er dan maar bijnemen, dat is de prijs voor onze veiligheid. Hierover zou op z'n minst een open discussie welkom zijn; er worden maar al te dikwijls maatregelen zonder veel poeha doorgevoerd. U kunt alvast zelf meediscussiëren op ons digitaal [forum...](#)

Er blijven natuurlijk ook steeds mensen die zich inzetten voor de mensenrechten, zoals vrederechter Freddy Evers. Hij krijgt van ons de Prijs voor Mensenrechten voor zijn verdienstelijk werk.

In deze nieuwsbrief vindt u:

- Prijs voor Mensenrechten 2009
- Stemming inzake Stockholm programma nadert: mail uw bezwaren
- Land of the free? Home of the database - Recht op privacy in de knel bij vluchten naar V.S.
- Consensus inzake Telecom Pakket laat wrange nasmaak
- Rechtszaak tegen Nederlandse staat omwille van centrale opslag biometrische paspoortgegevens
- Raad van State vernietigt Antwerps straatverbod
- onze agenda

Veel leesplezier!

de Liga voor Mensenrechten

Nieuws

[Prijs voor Mensenrechten 2009]

PRIJS VOOR MENSENRECHTEN 2009

zondag 6 december 2009 - 11u.
Gerechtsgebouw Gent
Opgeëistenlaan 401 - 9000 Gent
polyvalente zaal

De Liga voor Mensenrechten reikt jaarlijks een prijs uit aan een persoon of een organisatie die zich verdienstelijk heeft gemaakt in de verdediging van de mensenrechten.

Dit jaar gaat de Prijs voor Mensenrechten naar vrederechter **Freddy Evers**.

U bent van harte welkom op deze plechtige prijsuitreiking vanaf 10u30.

Laudatio: Mr. Piet Van Eeckhaut.

Aansluitend receptie met hapjes en drankjes.
Muzikale omlijsting: Lady Bird.

Gelieve uw komst te bevestigen via info@mensenrechten.be of 09/223.07.38.
Gasten mogen gebruik maken van de publieksparking van het Gerechtsgebouw.

[... naar begin](#)

Recent op onze site

[Stemming inzake Stockholm programma nadert: mail uw bezwaren]

Op maandag 30 november en dinsdag 1 december 2009 zullen de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie uit de verschillende Europese lidstaten debatteren en stemmen over het 'Stockholm Programma' (zie eur-lex.europa.eu en www.statewatch.org) op de JBZ-Raad te Brussel (zie www.consilium.europa.eu, p.8). Het Stockholm programma is een beleidsverklaring met betrekking tot het Europese beleid inzake justitie en binnenlandse zaken voor de periode 2010-2014 en vormt de opvolger van de Tampere en Den Haag programma's. Dit nieuwe beleidsprogramma zal ondertekend worden onder het Zweedse voorzitterschap - vandaar de naam 'Stockholm Program' - en werd voorbereid door een speciale werkgroep namelijk de 'Future Group' of 'Toekomstgroep' (zie www.statewatch.org).

In de [nieuwsbrief van oktober](#) uitte de Liga reeds haar bezwaren m.b.t. dit beleidsprogramma dat Europa steeds meer autoritaire trekjes geeft. Vele verregaande veiligheidsmaatregelen die destijds werden ingevoerd als uitzonderlijke en tijdelijke, maar zogenaamd noodzakelijke maatregelen in de strijd tegen terreur, zijn acht jaar later tot de norm verheven in het 'Stockholm Programma' met onvoldoende garanties tegen willekeur en misbruik. In deze nieuwsbrief wil de Liga burgers die dit ongenoegen delen, oproepen om hun ongenoegen kenbaar te maken aan de verantwoordelijke ministers. Het nieuwe beleidsprogramma wordt goedgekeurd op Europees niveau, maar we kunnen wel onze nationale ministers, met name mevr. Annemie Turtelboom (Minister van Binnenlandse Zaken) en dhr. Stefaan De Clerck (Minister van Justitie), oproepen om alvast de huidige tekst van dit beleidsprogramma niet goed te keuren!

Onderstaande tekst kan u gebruiken voor een email aan de betrokken ministers; het heeft waarschijnlijk meer effect indien u inspiratie heeft voor een eigen tekst. U kan beide ministers aanschrijven via min.annemie.turtelboom@ibz.fgov.be en stefaan.declerck@just.fgov.be.

Geachte heer/mevrouw de minister,

Op maandag 30 november en dinsdag 1 december 2009 zal u samen met de overige ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie uit de verschillende Europese lidstaten deelnemen aan het debat en de stemming over het 'Stockholm Programma' op de JBZ-Raad te Brussel met betrekking tot het Europese beleid inzake justitie en binnenlandse zaken voor de komende beleidsperiode 2010-2014.

Het aanbevelingsrapport van de 'Future Group' of 'Toekomstgroep' doet serieuze vragen rijzen met betrekking tot de bescherming van grondrechten, en in het bijzonder de bescherming van persoonsgegevens, en vormt een stap dichtbij een autoritaire samenleving. In de mededeling van de Europese Commissie wordt wel reeds erkend dat meer nadruk moet worden gelegd op de bescherming van grondrechten, maar een loutere lippendienst aan het recht op privacy volstaat uiteraard niet. Concrete voorstellen in die zin blijven uit en de vrees dat de concrete aanbevelingen uit het rapport van de 'Future Group' toch gerealiseerd zullen worden, blijven dan ook overeind.

De Europese Unie gaat met het Stockholm Programma voor de volgende vijf jaar op zoek naar een nieuw 'evenwicht' tussen veiligheid en privacy. Het beleidsprogramma is daarbij doordrongen van de overtuiging dat het noodzakelijk is om het traditionele dogma waarbij collectieve veiligheid en individuele vrijheid worden beschouwd als twee tegengestelde concepten die elkaar uitsluiten, wordt overstegen. Wanneer de staat echter de volledige controle op het doen en laten van haar burgers vereist in naam van de collectieve veiligheid, kan er geen sprake meer zijn van individuele vrijheid en wordt onze fel bevochten democratie ondermijnd door maatregelen die ogenschijnlijk worden ingezet om ze net te beschermen.

Vele verregaande veiligheidsmaatregelen die destijds werden ingevoerd als uitzonderlijke en tijdelijke, maar zogenaamd noodzakelijke maatregelen in de strijd tegen terreur, zijn acht jaar later tot de norm verheven in het 'Stockholm Programma' met onvoldoende garanties tegen willekeur en misbruik. Het programma voorziet o.m. in nieuwe richtlijnen voor politiesamenwerking, terrorismebestrijding, immigratie, asiel en grenscontroles. De Europese Unie gaat hierin veel verder dan de beruchte Amerikaanse Patriot Act.

Ver van alle camera's heeft Europa reeds verschillende regels aanvaard inzake het gebruik van vingerafdrukken, DNA, telecommunicatie- en vluchtgegevens (zgn. 'passenger name records'), etc. en er zijn verregaande mogelijkheden voor het uitwisselen van dergelijke persoonsgegevens in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken. Het Stockholm programma is hierop een nieuw vervolg. Ook wil men voortaan, meer dan nu het geval is, gegevens in Europese databanken zelf gaan bewaren. Tot nu toe ging het voornamelijk over het toegankelijk maken van verschillende nationale databanken binnen de EU. De bedoeling is om de gegevens in dergelijke databanken ook automatisch te gaan verwerken op basis van welbepaalde criteria (i.e. datamining). Hierdoor kan men in de toekomst met één druk op de knop machines laten bepalen of iemand al of niet als staatsgevaarlijk beschouwd moet worden. Door het samenvoegen van allerlei gegevens zal het bijgevolg mogelijk worden de levenswandel van elke burger na te gaan. Ook de toegang tot deze databanken zou men meer automatisch willen organiseren.

Zoals gezegd, wordt in de mededeling van de Europese Commissie wel erkend dat meer nadruk moet worden gelegd op de bescherming van grondrechten en in het bijzonder de bescherming van persoonsgegevens, maar een loutere lippendienst aan het recht op privacy volstaat uiteraard niet. Concrete voorstellen in die zin blijven uit. Initiatieven die daarentegen rechtshandavingsinstanties en veiligheids- en inlichtingendiensten meer slagkracht moeten geven, worden wel uitvoerig besproken, zeker in het aanbevelingsrapport van de 'Future Group', en daarbij worden essentiële principes uit het Europese wetgevend kader inzake gegevensbescherming, zoals het doelbindingsbeginsel, zonder meer met de voeten getreden.

De Europese Unie laat zo haar eigen principes ver achter zich. De hele creatie van de vrije Europese markt had juist tot doel dat personen, goederen en kapitaal vrij en zonder controle konden reizen binnen de Unie. Nu zal er terug controle zijn; zij het dan zonder dat mensen hiervan op de hoogte zijn. Een breed en internationaal platform van burgerrechtenorganisaties (zie euro-data.noblogs.org) kant zich dan ook tegen de huidige inhoud van het Stockholm Programma en waarschuwt voor een 'databank-samenleving' waarbij het vermoeden van onschuld wordt omgekeerd en elke burger als een potentiële verdachte wordt beschouwd.

Als de Europese Unie haar streven naar "een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger" oprecht meent dan moet zij betere garanties uitwerken voor de fundamentele rechten en vrijheden in haar nieuwe beleidsprogramma voor justitie en binnenlandse zaken. Concrete voorstellen inzake gegevensbescherming vindt u onder meer in het advies van de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger van 10 juli 2009.

Het fundamentele principe moet echter steeds blijven dat het recht op privacy maar geschonden kan worden wanneer dit absoluut noodzakelijk is in een democratische samenleving en proportioneel is ten aanzien van het legitieme doel dat wordt nagestreefd. Om onze democratie te vrijwaren, is het duidelijk dat dergelijke ingrepen bij voorbaat slechts 'uitzonderlijk' en 'tijdelijk' kunnen worden ingeroepen en nooit tot de norm kunnen worden verheven. Een reflectie op lange termijn is bovendien noodzakelijk vanwege het feit dat terrorisme en ernstige criminaliteit geen nieuwe verschijnselen zijn en niet als tijdelijke verschijnselen kunnen worden aangemerkt. Één van de kernelementen van terrorismebestrijding impliceert bijgevolg dat wij zorg dragen voor het behoud van fundamentele waarden die de grondslag van onze democratische maatschappijen vormen. Het huidige Europese beleidsprogramma inzake justitie en binnenlandse zaken gaat echter steeds

verder in het normaliseren van privacyschennende maatregelen en verwacht 'nuttige en bruikbare' met 'noodzakelijke' maatregelen.

Ik wil u alvast vragen om binnen de JBZ-Raad van maandag 30 november en dinsdag 1 december 2009 een pleidooi te houden bij uw collega-ministers voor meer concrete garanties voor fundamentele rechten en vrijheden en in geen geval het beleidsprogramma in haar huidige vorm goed te keuren.

Hoogachtend,

... naar begin

[Land of the free? Home of the database - Recht op privacy in de knel bij vluchten naar V.S.]

België ziet veel haken en ogen bij het akkoord tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten over het verstrekken van passagiersgegevens voor vluchten over Amerikaans grondgebied. Maar een goede relatie met de VS weegt waarschijnlijk zwaarder.

Op 11 september 2001 vlogen twee vliegtuigen het World Trade Center in New York binnen. Deze aanslagen op het grondgebied van de Verenigde Staten waren voor dat land het signaal om over te gaan tot nieuwe preventieve maatregelen tegen terrorisme op eigen bodem. Eén daarvan was de oprichting van een ministerie van binnenlandse veiligheid (het Department of Homeland Security, DHS) in 2002. Het DHS bepaalde dat één manier om het gevaar van aanslagen met vliegtuigen te beperken, bestond uit het op voorhand verkrijgen van informatie in de vorm van dossiers over iedere passagier van elke vlucht die het luchtruim van de Verenigde Staten aandeed: 'Passenger Name Records' (PNR) oftewel Passagier Naamdossiers. Men kan hierbij in eerste instantie denken aan een dossier met naam- adres- en geboortegegevens plus gegevens over de bagage die men meeneemt. In feite is echter alle persoonsinformatie die het DHS relevant vindt een optie om opgenomen te worden in een PNR.

Uitgebreidere uitwisseling

Het Amerikaanse departement lobbyde ten behoeve van PNR's ook bij de Europese Unie. Met resultaat: het eerste PNR akkoord met de - toen nog zo geheten - Europese Gemeenschap was in 2004 een feit. Het Europese Parlement dat terzake enkel beschikte over adviesrecht, en dus geen medebeslissingsrecht, legde zich hier niet zonder slag of stoot bij neer. Op 27 juli 2004 trokken zij naar het Europese Hof van Justitie met het verzoek om dit akkoord te vernietigen. Op 30 mei 2006 oordeelde het Hof dat noch het besluit van de Commissie waarin gesteld wordt dat de gegevens op een adequate wijze worden beschermd door de VS, noch het besluit van de Raad waarin het bewuste PNR-akkoord wordt goedgekeurd op een juiste legale basis waren gestoeld. Over de inhoud van het akkoord, en de vraag of dit een schending inhoudt van het recht op privacy, sprak het Hof zich echter niet uit. Het Hof gaf de Commissie en de Raad vervolgens de tijd tot 30 september 2006 om te voorzien in een nieuw PNR-akkoord aangezien het bestaande akkoord van 2004 dan zou vervallen. Op 16 oktober 2006 wordt een interim PNR-akkoord afgesloten tussen de EU en de VS aangezien al snel duidelijk wordt dat de VS van de gelegenheid gebruik wil maken om het oude akkoord te heronderhandelen en uit te breiden. Op 23 juli 2007 komt dan het huidige, en meest verregaande, PNR-akkoord tussen de EU en de VS tot stand. Door het nieuwe PNR-akkoord wordt de maximale bewaarperiode van PNR-gegevens maar liefst verhoogd van 3,5 jaar (uit

De EU overweegt een eigen PNR-systeem. De Europese Commissie heeft hiertoe een ontwerp van Kaderbesluit opgesteld waarin het te ontwikkelen EU PNR-systeem in grote lijnen gelijkenis vertoont met haar Amerikaanse voorganger. Alhoewel het PNR-systeem een erg privacy ingrijpend middel is, worden er door de Commissie en de Raad geen ethische en sociaal gerelateerde haken en ogen meegewogen. Sterker nog, gelijksoortige data wordt ook nu al verzameld door sommige lidstaten. Het Europees Parlement moet haar advies nog geven over dit ontwerp van Kaderbesluit; de Liga hoopt alvast dat het Europese Parlement ditmaal meer weerwerk kan bieden n.a.v. de inwerkingtreding van het

het akkoord 2004) naar 15 jaar! Ook de instanties die toegang kunnen krijgen tot deze PNR-gegevens worden exponentieel uitgebreid. Voortaan kan de DHS dergelijke informatie naar het hoofd van elke Amerikaanse instantie sturen die "op één of andere wijze bijdraagt aan de strijd tegen terreur". Opvallend is bovendien dat dit in de praktijk neerkomt op éénrichtingsverkeer waarbij enkel de EU de nodige gegevens aan de VS verstrekt en niet vice versa. Afgesproken wordt ook dat PNR-gegevens in de toekomst via een 'push'-systeem moeten worden overgemaakt in plaats van een 'pull'-systeem en de VS kan zich in de nieuwe overeenkomst ook buiten de eerder overeengekomen 72 uur voor vertrek van een vlucht toegang verschaffen tot de PNR's.

Verdrag van Lissabon.
In oktober van dit jaar heeft de ministerraad van de EU immers, mede naar aanleiding van de druk vanuit het Europees Parlement, besloten om de discussie over PNR's uit te stellen tot na de ratificatie van het Verdrag van Lissabon. Dit verdrag (inmiddels, op 3 november jongstleden, geratificeerd) geeft het Europees parlement en de EU lidstaten ruimere mogelijkheden om mee te beslissen over de PNR's.

Punten van zorg

Het Europees Parlement had in 2007 tijdens de debatten over dit nieuwe PNR-akkoord nochtans bijna dertig punten van zorg, teleurstelling of aanbeveling geuit. De Europese volksvertegenwoordiging had toen in een resolutie onder andere "kritiek op het feit dat de nieuwe PNR-overeenkomst geen afdoende bescherming van PNR-gegevens biedt, en betreurt het ontbreken van duidelijke [...] bepalingen omtrent het delen van informatie, het houden van gegevens en het toezicht door instanties voor gegevensbescherming." Zo worden in de overeenkomst PNR's zeven jaar 'actief' bewaard maar hierna nog eens acht jaar 'slapend'. Vooral dat laatste begrip biedt ruimte voor interpretatie. Een ander punt van kritiek is de inhoud van de te verstrekken PNR's en wat daar in latere instantie mee gebeurt. De resolutie merkte ook op dat "persoonsgegevens omtrent ras of etnische afkomst, politieke meningen, religieuze of filosofische opvattingen, lidmaatschap van vakbonden en gegevens omtrent de gezondheid of het seksleven van de personen aan het DHS ter beschikking worden gesteld en dat deze gegevens in uitzonderlijke gevallen door het DHS kunnen worden gebruikt". De kritiek op het PNR-akkoord bleef niet beperkt tot het Europees Parlement. Peter Hustinx, Europees Toezichthouder voor Gegevensbescherming en in een onafhankelijke rol verantwoordelijk voor het toezicht op EU-regelgeving op dat gebied, uitte 'ernstige zorgen' over een aantal onderdelen van het nieuwe akkoord. Onder andere de mogelijkheid voor de VS om de PNR's zonder beperkingen door te spelen aan andere Amerikaanse diensten en de zeer beperkte mogelijkheid voor EU burgers om misbruik van hun persoonsgegevens aan te vechten baarden de toezichthouder zorg.

Privacy

Inmiddels is het PNR-akkoord tussen de EU en de VS van 2007 beland in de ratificatiefase. Het is daarmee dus nu aan de afzonderlijke EU lidstaten om - wijzigingen aanbrengen kan in deze fase niet meer - het akkoord goed of af te keuren. België wilde dat in ieder geval niet zomaar doen. "De Kamercommissie Buitenlandse Zaken heeft beslist het licht nog niet op groen te zetten voor het wetsontwerp dat instemt met het verdrag dat de EU en de VS hebben afgesloten over de overdracht van de persoonsgegevens van vliegtuigpassagiers aan de Amerikaanse veiligheidsdiensten", zo berichtte De Standaard op 17 november van dit jaar. Dit besloot de commissie ondanks de verzekering van de Belgische minister van Buitenlandse Zaken Yves Leterme dat er een 'limitatieve lijst' is opgesteld van PNR-gegevens die mogen worden verzameld. Omdat op het gebied van privacy nog veel onduidelijkheden bestaan wilde een meerderheid van de kamercommissie eerst het advies inwinnen van de privacycommissie.

Veel te ver

Een goede zaak, volgens de Liga voor Mensenrechten. Het akkoord tussen de EU en de VS over PNR gaat immers veel te ver. We zien het dus liever niet goedgekeurd worden. Het PNR-akkoord laat toe dat bijzonder veel én gevoelige persoonsgegevens worden overgemaakt aan de VS. Dat land kan die gegevens op haar beurt voor een enorm lange periode bewaren en voor de meest uiteenlopende zaken gebruiken. Op die manier wordt de bescherming van, en controle op, het gebruik van deze persoonsgegevens praktisch onmogelijk. Dit is uiteraard niet in overeenstemming met gangbare principes voor het beschermen van persoonsgegevens en het recht op privacy. Temeer daar de VS het Europese wetgevende kader inzake de bescherming van persoonsgegevens - in vergelijking met andere landen kent de EU een

relatief hoog beschermingsniveau - niet deelt. Dat het gebruik van deze gegevens bovendien niet altijd zonder gevolg blijft, blijkt uit de maatregelen die op basis ervan genomen kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan een ondervraging door veiligheidsdiensten of een verbod op toegang tot Amerikaans grondgebied.

"Dat de Europese Raad hier akkoord mee ging tart alle verbeelding", is de reactie van Wouter De Vriendt, Belgisch kamerlid voor Groen!. "Al te vaak wordt de strijd tegen het terrorisme ingeroepen om het recht op privacy in te dijken. Dit akkoord zet nog maar eens een stap in die richting. We zijn aan de wil van de VS overgeleverd als het in werking treedt."

Economische verhoudingen

De Belgische privacycommissie heeft inmiddels haar oordeel gegeven. Ze heeft het PNR-akkoord op 23 november beoordeeld op drie criteria, namelijk transparantie, controleerbaarheid van gegevens en de mogelijkheid tot herstel bij fouten. Op alle criteria heeft de commissie ernstige punten van zorg. Maar de vraag aan de privacycommissie van De Vriendt over de mogelijke consequenties bij het niet goedkeuren van het PNR akkoord brachten de zaken terug naar hun essentie: niet goedkeuren kan volgens de privacycommissie 'zeer gevaarlijk' zijn voor de economische verhoudingen tussen België en de VS. Met als gevolg dat de kamercommissie Buitenlandse Zaken een dag later het PNR-akkoord heeft goedgekeurd in afwezigheid van een aantal oppositiepartijen. Afgelopen vrijdag werd het PNR-akkoord tussen de EU en de VS definitief goedgekeurd in de plenaire Kamer ondanks de vele kritieken, met 97 ja-stemmen, 25 nee-stemmen en 13 onthoudingen (Voor meer info i.v.m. het debat en de naamstemmingen zie www.dekamer.be/doc/PCRI/pdf/52/ip124.pdf).

Afran Groenewoud

... naar begin

[Consensus inzake Telecom Pakket laat wrange nasmaak]

Na meer dan 2 jaar onderhandelen heeft het Europees parlement een consensus bereikt over de aanpassing van een aantal richtlijnen inzake elektronische communicatie, het zogenaamde 'Telecom Package', waaronder de richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie. Het doel van de aanpassingen aan deze laatste richtlijn was om de rechten van de consument te verbeteren inzake tarifiering en privacy. Een nobele motivering, de uitkomst echter ligt mijlenver van de beoogde doelstelling. Vooral de maatregelen rond de toegankelijkheid van het internet laten een wrange nasmaak na.

De opgang van het internet is een relatief nieuw fenomeen. In de beginjaren leek het alsof internet het ultieme vrije medium ging worden: praktisch, toegankelijk en censuurloos. Aanvankelijk was internet ook een soort wetteloze wild west waar avonturiers een fortuin konden vergaren, denk maar aan bedrijven als Google en E-bay. Geleidelijk aan begon het bij beleidsmakers door te dringen dat ze een volledig nieuwe speeltuin hadden om regels en wetten te creëren. Met als extra toemaatje dat het nieuwe medium nooit geziene kansen voor informatievergaring bood. Een kans die men niet kan laten liggen.

Een uiting van hoe privacy en internetgebruik verder aan banden worden gelegd, vinden we terug in één van de nieuwe richtlijnen van de Europese Unie, uit het zogenaamde 'Telecom Package', die de oude richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie uit 2002 moet vervangen. Het meest controversiële element uit de nieuwe richtlijn is ongetwijfeld de beperkte internettoegang. Die komt er mede door de invloed van Frankrijk die zo'n beperking reeds op nationaal niveau doorvoerde. In Frankrijk kan men voortaan iemand zijn/haar internettoegang beperken na drie waarschuwingen, in de eerste plaats voor overtredingen op de auteurswet. Deze sanctie kan opgelegd worden zonder tussenkomst van een onafhankelijke rechter. De nieuwe richtlijn sluit zich hierbij aan, aanvankelijk was er wel een amendement voorzien om de tussenkomst van een rechter te verzekeren bij een eventuele afsluiting. Dat amendement is gesneuveld, in de plaats ervan is er een lauw stukje tekst gekomen dat stelt dat internettoegang enkel ontzegd kan worden volgens maatregelen die passen binnen een democratische staat. Die vage toevoeging zorgt ervoor dat het een kwestie van interpretatie zal worden. De schrapping van de expliciete vermelding van een gerechtelijke tussenkomst wijst er alleszins op dat men deze niet verplicht acht.

Frankrijk ziet zijn 'three strikes' systeem dus gelegitimeerd, dit zet de deur open voor de invoering van een gelijkaardig systeem in andere lidstaten, het Verenigd Koninkrijk is alvast van plan om gelijkaardige maatregelen te nemen. Het three strikes systeem is problematisch op verschillende niveaus. Een eerste bedenking is

de uitvoerbaarheid van de maatregel. Mensen delen vaak een IP adres, in een gezin bijvoorbeeld. Hoe straf je dan enkel de overtreder? Verder zijn er meerdere internetproviders, die verschillende vormen van internet aanbieden, waardoor overtreders makkelijk terug toegang kunnen krijgen tot internet. Een tweede bedenking is dat het zeer makkelijk is om op internet inhoud te downloaden die auteursrechterlijk beschermd is. Aanbieders van die inhoud zijn vaak creatief in het omzeilen van controle-instanties, waardoor het moeilijk is om overtredingen te traceren. Een derde bedenking is de proportionaliteit van de straf. Iemand internet ontzeggen kan ernstige gevolgen hebben voor die persoon zijn/haar werksituatie en voor zijn/haar sociaal leven. Overigens kunnen rechterlijke instanties nu reeds mensen de toegang tot internet ontzeggen. Personen die werkelijk voor gevaar zorgen wanneer ze zich in cyberspace bevinden, zoals hackers en cyberpedofielen, kunnen nu al een internetverbod krijgen. Het 'three strikes' systeem viseert dus duidelijk de kleine gebruiker. Nu in eerste instantie lijkt het 'three strikes' systeem een ongevaarlijke maatregel, omdat het onuitvoerbaar is. Bij voorbaat dode letter. Een overtreding is moeilijk te constateren, en een overtreder aanduiden is nog moeilijker. Het lijkt een maatregel te kunnen te worden die enkel op papier bestaat.

Net hier schuilt het gevaar. Wanneer autoriteiten gaan pogen om de maatregel wel toe te passen, op dat moment komt de privacy in het gevaar. Stel dat je gebruikers verplicht om internet te activeren via een chiplezor, die je elektronische identiteitskaart leest. Op dat moment ben je niet langer anoniem, zelfs al deel je een IP-adres. Eens geïdentificeerd is het makkelijk om je internetgebruik na te gaan, providers moeten binnenkort sowieso al een hele boel gegevens bewaren voor de overheid, ook een beslissing van Europa. In principe mag men niet zomaar gaan grasduinen in deze gegevens zonder een vermoeden van schuld. Dat vermoeden kan er echter al snel zijn, wanneer men sites bezoekt die illegale inhoud aanbieden bijvoorbeeld, de provider slaat deze informatie op, en moet ze vervolgens verplicht doorgeven. De wet op de auteursrechten is voor overheden een godsgeschenk om toegang te krijgen tot informatie over het virtueel leven van burgers. Zo goed als iedereen die beweegt in cyberspace overtreedt de auteurswetgeving, dit gebeurt vaak zelfs zonder dat de gebruiker er zich bewust van is.

Het is duidelijk dat internetverkeer steeds meer zal verlopen volgens de regels van overheden en multinationals zoals Google en Microsoft. Overheden wereldwijd leggen steeds meer restricties op, denk maar aan het Chinese 'Groene Dam' project. Multinationals als Google bepalen welke inhoud welke gebruikers krijgen. Ook gebruikers zijn verantwoordelijk voor deze evolutie. Al te vaak misleid door de term gratis maakt men gebruik van allerlei diensten, denk aan Google, Facebook, Netlog, Twitter... Echter, gratis bestaat niet, je betaalt die diensten in natura, door informatie over jezelf te geven. Niet dat die bedrijven bestuurd worden door kwaadaardige trollen die uit zijn op werelddestructie, het blijven wel gewoon bedrijven. Dit betekent dat ze jaarlijks uitleg en verantwoording, en vooral dividend moeten geven aan hun aandeelhouders. Ze moeten dus het maximum uit hun handelswaar krijgen, en hun handelswaar is informatie.

Het 'telecom package', en de beperkte internettoegang is weer een stap verder in de toenemende controle van overheden op het internetgebruik. Het bewust open laten van lacunes in de nieuwe richtlijn is geen goed teken. Dat de auteurswet hiervoor gebruikt wordt hoeft niet te verbazen, hierdoor treedt men binnen in bijna elke huiskamer. Net wanneer overheden juist zouden moeten nadenken over nieuwe regelingen rond auteursrechterlijk beschermd materiaal, door de alomtegenwoordigheid van dit materiaal op internet is een herziening van de auteurswet vereist. Nu zet men juist een stap terug, in plaats van een regularisering vindt er nu een criminalisering plaats. Het is nu aan consumenten en providers om hun verantwoordelijkheid te nemen. Providers moeten hun klanten beschermen, en de informatie waarover zij beschikken beschermen tegen misbruik, ook van de overheid. Consumenten moeten beseffen dat anonimiteit op internet niet bestaat, en bewust leren omgaan met sociale netwerksites, en andere sites waar men informatie vrijgeeft. Men moet beseffen dat internet geen vrij medium is.

Vincent Ooms

... naar begin

[Rechtszaak tegen Nederlandse staat omwille van centrale opslag biometrische paspoortgegevens]

In Nederland zijn verschillende organisaties zoals Vrijbit, Privacy First en het Platform Bescherming Burgerrechten een proces begonnen tegen de Nederlandse staat. Samen proberen ze de Nederlandse regelgeving te veranderen die bepaald dat biometrische gegevens die worden verzameld n.a.v. het nieuwe biometrische paspoort of de ID-kaart worden opgeslagen in een centrale databank.

De invoering van biometrische paspoorten in alle Europese lidstaten vloeit voort uit een Europese regelgeving; meer bepaald "Verordening 2252/2004/EG van de Raad van 13 december 2004 betreffende normen voor de veiligheidskenmerken van en biometrische gegevens in door de lidstaten afgegeven paspoorten en reisdocumenten". De nieuwe paspoorten zullen naast een digitale foto van het aangezicht ook de vingerafdrukken van de twee wijsvingers en een digitale handtekening bevatten. Deze gegevens worden opgeslagen op een Radio Frequency Identification chip (RFID-chip) op het paspoort; een technologie die toelaat om gegevens vanop een zekere afstand uit te lezen op basis van radiogolven. De Europese reglementering bepaalt bovendien dat de lidstaten nationale wetgeving kunnen aannemen om vingerafdrukken ook op andere gegevensdragers op te slaan, bijvoorbeeld in een nationale databank. Nederland heeft dergelijke wetgeving aangenomen (zie www.eerstekamer.nl) en sinds 21 september 2009 worden digitale pasfoto's en vingerafdrukken in één centraal paspoortregister geregistreerd, samen met alle overige persoonsgegevens die vermeld worden op een paspoort of ID-kaart. Deze gegevens zouden aan inlichtingen- en veiligheidsdiensten en indirect ook aan Justitie ter beschikking worden gesteld (zie www.vrijbit.nl).

Biometrische paspoorten werden destijds op Europees niveau ingevoerd als een preventieve maatregel tegen misdaad en terrorisme; mede op aansturen van de VS na de aanslagen van 9/11. De strijd tegen terrorisme, illegale immigratie en handel in valse documenten kan echter niet gevoerd worden ten koste van fundamentele mensenrechten. Niet alleen is deze verordening destijds op een onrechtmatige wijze tot stand gekomen, ze werd ook gelegitimeerd op basis van ICAO-standaarden (International Civil Aviation Organisation, een VN-organisatie) waaraan men moest voldoen. De ICAO-standaard vereiste echter geen vingerafdrukken, een gedigitaliseerde foto van het aangezicht volstond. Het waren de toenmalige Europese ministers die oordeelden dat dit onvoldoende was en die de opname van vingerafdrukken aan het oorspronkelijke wetsontwerp hebben toegevoegd.

Tal van burgerrechtenorganisaties zijn echter van mening dat het steeds toenemende gebruik van biometrische gegevens en de manier waarop deze een onderdeel zijn geworden van ons dagelijkse leven een risico inhouden voor onze democratische samenleving. Het degradeert éénieder tot de status van een verdachte en versterkt tegelijkertijd de greep van de staat op zijn burgers. Uit studies blijkt bovendien dat biometrische paspoorten niet onvervalsbaar zijn en dat de opgeslagen biometrische gegevens in de RFID-chip onvoldoende beschermd zijn en misbruik toelaten. De RFID-chip zendt immers een radiosignaal uit die een identiteitscontrole mogelijk maakt op elk moment en op elke plaats zonder medeweten van de houder van het betrokken document. Het risico bestaat tevens dat ongemachtigde derden de chip kunnen lezen en persoonlijke informatie verkrijgen. Het feit dat de biometrische gegevens daarbovenop ook nog eens zouden worden opgeslagen in een centrale databank, maakt de kans op misbruiken alleen maar groter en is daarom onaanvaardbaar.

De organisatie Vrijbit heeft reeds een klacht ingediend tegen de Nederlandse wet bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Staatsburg omdat zij van mening zijn dat deze wetgeving een schending inhoudt van het recht op eerbiediging van het privé-leven (art. 8 van het EVRM). Het schorsingsverzoek werd echter onontvankelijk verklaard en het Hof is tot nu toe inhoudelijk niet op de klacht ingegaan. Vrijbit wil het hier niet bij laten en daarom starten ze samen met de organisaties Privacy First en het Platform Bescherming Burgerrechten een rechtszaak tegen de Nederlandse staat.

Ook België moet het biometrische paspoort invoeren. De Europese deadline hiervoor was 26 juni 2009, maar België zal pas tegen de 2e helft van 2010 klaar zijn om dergelijke paspoorten uit te reiken. Momenteel bestaat er op Belgisch niveau nog geen wetgeving die de centrale opslag van dergelijke gegevens mogelijk maakt, maar ook in België lijkt het de bedoeling om dit binnen afzienbare tijd te realiseren; zo bleek althans uit het antwoord op een recente parlementaire vraag. De Liga zal de evoluties in Nederland van nabij opvolgen en eventueel gelijkaardige stappen overwegen, mocht de Belgische regering besluiten om ook een centrale databank in te voeren voor deze hoogst gevoelige informatie.

Iris Apon & Maartje De Schutter
... naar begin

Recent Persberichten

[Raad van State vernietigt Antwerps straatverbod]

In juli 2005 legde de Liga voor Mensenrechten een verzoekschrift neer bij de Raad van State om de vernietiging te vragen van het Antwerpse straatverbod. Dit verbod is terug te vinden in artikel 291 van de Antwerpse politiecodex die op 19 mei 2005 door de gemeenteraad werd aangenomen. Op 23 oktober 2009 werd het straatverbod door de Raad van State vernietigd.

Bij zware overlast of ernstig verstoren van de openbare orde kon de burgemeester een straatverbod tot 8 dagen opleggen. Het verbod betrof dan één of meerdere straten en kon bij herhaling worden verlengd tot 14 dagen of een maand.

De Liga voor Mensenrechten is verheugd over de vernietiging van het straatverbod door de Raad van State. De Liga ziet hierin een signaal naar de gemeentelijke overheden dat repressie niet het aangewezen antwoord is op overlast. De bestrijding van overlast moet gestoeld zijn op een gedegen sociaal en preventief beleid.

De Liga heeft enkele fundamentele bezwaren tegen het straatverbod:

- Een straatverbod houdt een verregaande vrijheidsbeperking in. Het kan de uitoefening van bepaalde grondrechten (vb vrijheid van vereniging) volledig onmogelijk maken.
- Het is onduidelijk welke gedragingen met een straatverbod gesanctioneerd kunnen worden. Nochtans vereist het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens dat strafbare gedragingen duidelijk omschreven worden.

Een straatverbod kan opgelegd worden wegens 'veroorzaken van zware overlast'. Wat dit precies inhoudt is niet duidelijk. In een omzendbrief over gemeentelijke administratieve sancties worden als voorbeelden aangehaald: het gebruik van grasmachines en zaagmachines op zondag, het buitenzetten van vuilniszakken vóór een bepaald uur, het hinderen van het verkeer door een hond niet aan de lijn te houden, het aanbrengen van aanplakkingen op plaatsen waar dit niet toegelaten is. Een straatverbod is een te zware sanctie in dergelijke situaties.

- Het straatverbod wordt opgelegd door de burgemeester. In een democratie zijn de vervolging van misdrijven en het opleggen van straffen bevoegdheden van de rechterlijke macht. De gerechtelijke procedures bieden de nodige waarborgen en de parketmagistraten en rechters zijn professionele juristen. De uiteindelijke bestraffing gebeurt door een rechter die onpartijdig en onafhankelijk dient te handelen. Dit is niet het geval voor administratieve sancties. Bovendien is er een hoger beroep bij een onafhankelijke rechter mogelijk.

De Raad van State volgt de Liga in haar redenering dat het straatverbod een sanctie is. De gemeenteraad is enkel bevoegd om de administratieve sancties in te voeren die opgesomd worden in de Nieuwe Gemeentewet. De Raad vernietigt dan ook het straatverbod.

Vandaag de dag tonen politie en lokale instanties een ongezonde belangstelling voor afwijkend gedrag dat feitelijk niet strafbaar is. De scheidingslijn tussen strafbare feiten en onaangepast of maatschappelijk ongewenst gedrag vervaagt zienderogen. Niet het terugdringen van criminaliteit, maar het verminderen van onveiligheid staat centraal. Om de 'gevoelens van onveiligheid' te reduceren richt de aandacht van politie en lokale overheid zich in toenemende mate op 'zichtbare zondebokken': zwervers, prostituees, bedelaars, wildplassers, allochtone hangjongeren, graffitispuiters, spijbelaars, druggebruikers. Politie en lokale overheden laten zich niet langer leiden door concrete misdrijven, maar door risicotaxaties van bepaalde buurten en groepen. Vroeger werd het afwijkende gedrag van minderbedeelde groepen veeleer beschouwd als een 'sociale kwestie'. Nu worden werklozen, allochtone, rondhangende of spijbelende jongeren die in armoedige wijken wonen vlot geclassificeerd als potentiële verdachten omdat ze gevoelens van onveiligheid oproepen en bovendien het risico lopen vroeger of later betrokken te raken bij druggebruik of straatcriminaliteit. Lokaal veiligheidsbeleid krijgt zo stilaan het karakter van angstmanagement.

De Liga voor Mensenrechten maakt zich zorgen over de lokale leefbaarheid van steden en gemeenten, om de maatschappelijke kansen van minderbedeelden en om de mensenrechten in het algemeen. **De Liga voor Mensenrechten roept de gemeentelijke overheden het arrest van de Raad van State naar waarde te schatten en te werken aan een preventief en sociaal veiligheidsbeleid.**

[... naar begin](#)

Uw mening over mensenrechten?
Surf naar ons [FORUM](#) en discussiëer mee!

Agenda

In deze agenda worden zowel activiteiten en aankondigingen van de Liga voor Mensenrechten als van bevriende organisaties opgenomen.

Wil je activiteiten laten opnemen in onze agenda? [Laat het ons weten!](#)

2009-12-06: [Prijs voor Mensenrechten 2009]

PRIJS VOOR MENSENRECHTEN 2009

zondag 6 december 2009 - 11u.

Gerechtsgebouw Gent

Opgeëistenlaan 401 - 9000 Gent

polyvalente zaal

De Liga voor Mensenrechten reikt jaarlijks een prijs uit aan een persoon of een organisatie die zich verdienstelijk heeft gemaakt in de verdediging van de mensenrechten.

Dit jaar gaat de Prijs voor Mensenrechten naar vrederechter **Freddy Evers**.

U bent van harte welkom op deze plechtige prijsuitreiking vanaf 10u30.

Laudatio: Mr. Piet Van Eeckhaut.

Aansluitend receptie met hapjes en drankjes.

Muzikale omlijsting: Lady Bird.

Gelieve uw komst te bevestigen via info@mensenrechten.be of 09/223.07.38.

Gasten mogen gebruik maken van de publieksparking van het Gerechtsgebouw.

[... naar begin](#)

2009-12-30: [Post-academische vorming kinderrechten 2009]

Post-academische vorming kinderrechten 2009

In het najaar van 2009 organiseren de Universiteit Gent, de UNICEF-leerstool kinderrechten aan de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Gent de Post-Academische Vorming "Kinderrechten: springplank of struikelblok?".

Op vier vrijdagen gaan we in op een meervoudige lezing van kinderrechten, en analyseren we de thematieken van armoede, migratie en diversiteit in het bijzonder. Voor elk van de thema's wordt eerst een feitelijke schets gegeven, vervolgens een analyse gemaakt vanuit de kinderrechten, en ten slotte een toepassing gemaakt aan de hand van concrete situaties.

De erkenningscommissie permanente vorming van de Orde van Vlaamse Balies heeft 5 juridische punten toegekend per dag opleiding. Advocaten die de hele opleiding volgen krijgen het maximum van 20 juridische punten (24 augustus 2009) Het Instituut voor gerechtelijke opleiding neemt de inschrijvingskosten van de magistraten, gerechtelijke stagiairs en personeelsleden

van de rechterlijke orde voor de opleiding ten laste op zijn begroting (17 juli 2009).

Klik op onderstaande link voor info en inschrijvingsstrook.

[lees meer...](#)

[... naar begin](#)

Liga voor Mensenrechten

Gebroeders De Smetstraat 75

9000 Gent

Adres wijzigen / Uitschrijven
Powered by YourMailingListProvider